

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

§. 1. Descriptio Historica Siciliae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

las: certè apud Strabonem ex Ptolemæo irrepsisse vocem *Ιλθα* suspicatur Casaubonus. In Æthaliâ Strabo agnoscit portum Argoum, Cluerio *Porto Ferrato*, Ortelio *Porto Longone*.

IGILIVM apud Plinium corruptè Ægilium, & item apud Melam Igmium, cuius meminit Cæsar 1. de bello ciuili: *Giglio*.

Dianium, & Artemisia, & Artemita: *Gianuti*.

PLANASIA, seu Planaria: *Pianosa*, vbi agrestes Pauones Varioni. In eam proiectus Agrippa ab Augusto rudis bonarum artium, & corporis robore stolidè ferox, ait Tacit.

lib. 1. Ann. dicta est *Ἰπὸ τῆ πλανᾶν*, quod *specie sua falleret*. Oglasa Plinio scopulus excelsus: nunc *Monte Christo*.

CAPRARIA, seu Caprasia, hodie *Caprara*, seu *Capraia*, sic dicta à Capris syluestribus, vt ait Varro: de ea impiè Rutilius *Squallet lucifugis Insula plena viris*.

VRGO Plinio, Melæ, Capellæ; Goron Rutilio *inter Pisanum Cynnicumque latus*; Orgon Stephani est: hodie *Gorgona*.

Menaria: *Meloria*.

Columbaria, apud Melam corruptè Carbania; & alia dicta Vernaria, quarum meminere Plinius & Capella; harum nescit Cluuerius vtra sit *Palmarolo*, & *Troia*.

CAPVT VNDECIMVM.

De Sicilia & minoribus Insulis ei adiacentibus.

§. 1. *Historica descriptio Sicilia.*

QVÆREMYS hîc more nostro, de eius nomine, quantitate, qualitate, politiâ in quâ de eius populis, ac denique de eius **FICTO.**

NVM. 1. *Nomina Siciliae.*

TRINACRIA, primùm dicta fuit Polyb. lib. 6. Diod. 5. Halic. 1. quæ vox Græcè variè effertur Homero *Θρινακία*, Dion. Afro *τρινακία*, Straboni *τρινακίς*: sic dictam suspicantur aliqui à Rege Trinaco, alij *Ἰπὸ τῆς δελτακός*, vel *τρινακός* à similitudine Tridentis,

meliùs sic dicta videtur voce leuiter inflexâ à tribus Promontoriis, Peloro *Capo di Faro*, vel *Capo della Torre di Faro*, Lilybæo *Capo di Marsalla*, & *Capo Boeo*, & Pachyno *Capo di Passalo*. Hinc Triquetram Lucretius dixit, Græcis τριδαιρος, *Triuertex*, τριγώνων *Tricuspis*, τριπλευρος *habens tria latera*, τριγέρωνος *Triceps*, & τριλόφος *Tricollis*; Claudiano *Trisulca* canitur.

SICANIA, à Sicanis, in quam Thucydides lib. 6. Iberos putat à Sicano Fl. aliter Sicori accersitos, de quibus paulò pòst.

SICILIA, à Siculis qui ex Italiâ depulsi eam Insulam occuparunt.

A Poëtis aliquando *Aethnea* dicitur ab eius famosissimo monte; sic Martialis, & Claudianus, vt Græcos omittam.

NVM. 2. *Quantitas Siciliae.*

OMNIUM Insularum interni Maris maximam vocat eam Strabo lib. 2. & alij vulgò; Scyllax ei prætulit Sardiniam, & Siciliae tantum secundas dedit; certè Diodorus Sardiniam ferè Siciliae exæquat.

Mensura antiqua Siciliae.

LATVS	}	Diodoro Siculo cxxii. Mil. Pass. cum Pass. D.
BOREA-		Pofidonio ducenta viginti quinque Pass. Mil.
LE		Plinio centum septuaginta Pass. Mil.
à Peloro ad		Marciano Heracleota centum quadraginta tria Pass. Mil.
Lilybæum,		Vetere Chorographo, ducenta sexaginta quinque P. M.
continet ex		Ptolemæo, ducenta sexaginta quinque Pass. Mil.

LATVS	}	Diodoro, centum octoginta septem P. M. cum Pass. D.
AVSTRA-		Strabone, centum nonaginta tria P. M. cum Pass. 750.
LE		Plinio, ducenta Passuum Millia.
à Lilybæo ad		Vetere Chorographo, centum sexaginta quinque P. M.
Pachynum,		Ptolemæo, centum quinquaginta quinque P. M.
continet ex		Æthico, centum septuaginta quatuor P. M.

LATVS	}	Diodoro, centum quadraginta duo Pass. M. cum Pass. 500.
ORIEN-		Strabone, centum quadraginta & unum M. P. & 250. P.
TALE		Plinio, centum sexaginta sex Pass. Millia.
à Pachyno ad		Martiano, centum sexaginta sex Pass. Millia.

OOOO ij

Pelorum,
continet
ex

Chorographo, *centum sexaginta nouem Pass. Mil.*
Ptolemæo, *centum sexaginta quinque Pass. Mil.*
Æthico, *centum sexaginta nouem Pass. Mil.*

AMBI-
TIVS
TO-
TIVS
SICIL-
LIÆ,
continet
ex

Diodoro, *quingenta quadraginta duo Pass. M. cum Pass. 500.*
Posidonio, *quingenta quinquaginta Pass. Mil.*
Agrippâ, *sexcenta decem & octo Pass. Millia.*
Plinio, *quingenta triginta sex Pass. Millia.*
Chorographo, *quingenta octoginta nouem Pass. Mil.*
Ptolemæo, *quingenta octoginta sex Pass. Mil.*
Solino, *trecenta septuaginta quinque P. M. vel 400.*
Isidoro, *trecenta septuaginta quinque M. P. vel 400.*
Thucydide, *haud multo minor octo dierum circumnauigatione.*

N V M. 3. *De qualitate Siciliæ.*

FERTILISSIMA ceteris & vini, vnde tota Cereri & Libero consecrata est Tullio, Diodoro, &c. Ideò Cato apud Ciceronem eam cellam penariam Reip. & nutricem plebis Romana dixit, immo & pro arario esse putauit. Tamen Lycophron in eius parte solitudines admittit.

DIVES. Primò propter Oues & Armenta quibus plena erat; hinc fabula de bobus Solis apud Hom. Odyf. 9. & 12. Strabo ait *pellibus* abundare. Secundò Melle quoque diues fuit Straboni & Apuleio, & quis mel Hyblæum nescit? Tertio denique *Croci*, hinc copia incredibilis elata est, vt videbimus in Admirandis.

POPVLOSA. Quinque in eâ fuisse Colonias & vrbes 63. tradit Martianus Capella; immunes ciuitates apud Plinium lib. 3. legit Pintianus 73. sed plures suggerunt Ortelius, & Cluuerius. Liiuo teste tempore 2. belli Punici 66. numerabantur: Diodorus ipse Sículus Syracusis, & aliquot aliis omissis proponit 67. sed earum pleræque defecerunt: nam Constantinus Porphyrogenetus ait suo tempore tantum 22. stare, sed Panormum omittit cum Sarracenorū Regiam, vnde probabile est alias prætermisisse.

N V M. 4. *De moribus Siculorum.*

DICACES erant in primis, & scommatis dediti Siculi, vnde

Gerræ Siculæ in Prouerbum abiire *Ciceroni*. Authores fuere artis Oratoriæ, & Bucolici carminis, vt aiunt *Aristoteles* & *Diodorus*, catapultæ *Plutarcho*; illustratæ picturæ & tonsuræ *Plinio*.

Siculi suspiciosi sunt, inuidi, tetrici, ad contumeliam & ultionem faciles, principum assentatores, Tyrannidis amatores, & suo commodo quàm publico addictiores, desides, nouitatis cupidi, &c. quæ congesta cum testimoniis veterum leges apud *Fazellum* prioris *Decadis* lib. 1. cap. 7. Item lautioribus epulis addicti erant Siculi, vnde abiit in Prouerbum *Σικελικὴ τραπέζα, ἔξ Ευεγκασία*. Mensarum Sicularum meminere *Athenæus* lib. 12. *Lucianus* in *Dialogis*, *Plato* *Polit.* lib. 3. & alij. Præterea in conuiujs suis pergræcabantur, vt ait *Aristoteles*, & meretricibus vacabant, vt innuit *Plautus* in *Rudente*.

N V M. 5. De populis qui olim Siciliam incoluerunt.

ANTIQUISSIMI populi Siciliæ fuere Cyclopes, Lestrygones Phæaces.

CYCLOPES principio Siciliam incoluerunt, sic *Iust.* lib. 4. vixere autem Cyclopes ad montem *Æthnam*; neque seminabant, neque metebant, sed frugibus sponte natis vescebantur, & lacte; speluncis pro domibus utebantur, vt intelligitur ex *Euripide* in *Cyclope*. Gigantes erant, & eorum corpora multa effossa sunt in Sicilia, vt docet *Fazellus*, & dicemus in *Admirandis* libro sequente: quando autem desierint ignoratur.

LESTRYGONES Cyclopius adiungit *Thucydides*, sed ait nesciri vnde venerint: certè *Plinius* lib. 3. cap. 8. agros circa *Leontinos* vocat *Lestrygonios* campos. Aliqui tamen eos ex *Italiâ* educunt vbi habitauerunt ad montem *Circæum*; eorum Rex *Antiphas* fuit monstrum crudelitatis imperans hominibus barbaris, & feris. Hi quoque desierunt, aut exterminati sunt.

PHÆACES habitauerunt in *Hyperia*, vt ait *Homerus* *Odyf.* 6. sed vbi gentium hæc *Hyperia*? *Vibius Sequester* ait *Camarinam* antea *Hyperiam* appellatam esse; vixere ergo in parte *Insulæ Meridionali*: de his iterum agemus in *Melitâ* *Insulâ*.

SICANI prædictis successere quorum Rex *Cocalus* fuit, sic *Iustin.* lib. 4. Venerunt autem ex parte *Iberiæ* ad *Sicorim* fluuium, vt tradunt *Thucydides*, & *Diodorus*, ac *Insulam Trinaciam* aut

Trinacriam dictam de suo nomine Sicaniam dixere. Contra prædictum Cocalum Minos Cretensis pugnavit, unde & CRETENSES, Rege suo cæso, in Siciliam constiterunt, ut ait Diod. Sic. lib. 4.

SICVLI superuenere, & MORGETES, vtraque gens Italica ex Latio profecta: hi expulsi primùm ab Aboriginibus, deinde ab Opicis, ac demum ab Oenotriis & Iapygibus in hanc Insulam transfere. 3. ætate ante bellum Troianum, hoc est annis 81. Hi videntur cum Sicanis conuenisse, & communem vtrique populo fuisse Regem, ut satis bene Cluverius probat. Morgetum vestigia putant restare in vrbe Murgantiâ.

HELYMI quoque Troiani origine paulò post Siculos venerunt, & sic appellati sunt à filio Notho Anchisæ Helymo: hi venienti Æneæ occurrerunt, ut ait Diodorus, & Simoenta & Scamandrum flumina nuncupauerunt.

PHOENICES quoque vel hoc tempore, vel paulò post ex Asiâ eò appulere, ut testantur Diodorus, atque Thucydides, quorum in auxilium postea venire forsan Carthaginenses.

GRÆCI, & eorum primi Chalcidenses eò accessere, & condidere Naxum aliâsque ciuitates multas, unde factum ut Sicilia magnæ Græciæ accenseretur, & pars eius crederetur, ut ait Strabo; quando factum ut omnes tam Græci, quàm Barbari Σικελιώται nominarentur; quamquam hæc vox potius Græcis aptaretur, quæ rectè potest Latine verti *Sicilienses*.

POENI quoque, seu *Carthaginenses*, magnam eius Insulæ partem obtinuerunt, & inde multas clades intulere Græcis, multas acceperunt. Siculi interim sub suis Tyrannis vivere vtentes triplici linguâ Græcâ, Punicâ, & Sicelioticâ, unde *Trilingues* appellati sunt Siculi: præualuit tamen linguâ Græca, Siculis & Pœnis Græcam linguam addiscentibus, Græcis vtramque linguam aspernantibus.

ROMANI demum Tyrannis vsi sunt sociis, & amicis, & post crudelissima bella cum Pœnis, eam demum in prouinciæ formam rede gere; factâque est prima prouincia, ut quidam putant.

N V M. 6. De Fretto Siculo.

SICILIAM annexam quondam fuisse Siciliæ præter Poëtas Maronem, Ouidium, Silium, &c. tradunt quoque Mela, Seneca,

Strabo, Festus Pompeius, & alij, sed omnes dubiè locuti sunt. Probare id conatus est Tho. Fazellus in suâ Siciliâ, sed argumentis parum firmis quæ confutavit Marianus Vulgarnera; præcipuum argumentum, quo id negetur sumitur ab amplitudine terræ frangendæ ad 20. aut 25. Pass. Mil. à *Sciglio*, ad *Capo d'Armi*, item à portu Messanæ sic excauato: addit Cluuerius aliam rationem petitam à fluuiolis in Fretum ex Apennino defluentibus, nam ante hanc separationem quò defluebant?

NOMEN. Dicitur vulgò Fretum à similitudine feruentis aquæ, inquit Varro lib. 6. de linguâ Latinâ, SICVLVM Scymno, & aliis, Aristoteli FRETVM INTER SICILIAM & ITALIAM, Ciceroni SICILIENSE, Platoni SCYLLÆVM, quomodo & dicitur apud Tullium, & Athenæum: Lycophroni TYRRHENVM, Orosio HADRIATICVM, Salustio RHEGINVM, Thucydidi CHARIBDIS Fretum, Manilio denique IANVA MARIS IONII.

LONGITVDO huius Freti est Plinio XII. Mil. Pass. lib. 3. cap. 8. vbi S. Hieronymus de locis Hebraicis xv. Mil. Pass. legisse videtur, loquitur autem *Plinius* de Scyllâ ad Charibdim.

LATITVDO, Plinio lib. 3. cap. 8. circa Columnam Rheginam M. D. P. & capite 4. huius libri, XII. stadiorum, Polyb. quoque lib. 1. & Scyllax, 12. admittunt stadia; Diod. lib. 4. stadia XIII. Isidorus lib. 13. Orig. cap. 18. tria Millia Passuum vbi arctissimum; Thucydides 20. ferè stadia: Strabo 7. stadia, quod & ait Scholiastes Apollonij; Homerus Odys. 12. ait iaculo posse attingi; Silius auditi ab vnâ parte ad aliam volucrum cantus. S. Hieronymus duorum Mill. Pass. ait esse, sed Beda hanc latitudinem professus transcribere ex S. Hieronymo M. D. restituit.

CHARIBDIS in genere est Gurges quo aqua absorbetur, sic Fauiorinus, Didymus, Eustathius; quod intelligitur ex aliis locis; nam locus quo hauritur Orontes Fl. in Syriâ dicitur Charibdis Straboni, & Suidæ mare subsidens, & absorptum circa Gadeis Charibdis est. Propriè tamen dicta *Charibdis* erat vortex in freato Siculo ad Messanam, vt Scylla versus Rhegium, vnde nota paræmia *incidit in Scyllam cupiens vitare Charibdim*. Poëtæ fingunt hanc aquam ter egeri, ter sorberi, sic Hom. 12. Odys. Virg. 3. *Æneid.* de fabulis consule Mythologos. Salustius ait eò illata naufragia occultis gurgitibus 60. Mil. Pass. Taurominia ad littora reddi, quod & Strabo firmat lib. 6. ideòque notat hoc littus dici *νοταπαι*

Sterquilinum : vide & Senecam epist. 79. sed vt omittam fabulas Charibdis, nihil erat quàm Siculum fretum fluxum patiens, & refluxum, vt ex Thucydide, & Eustathio rectè colligitur: Seneca docet quiescere Austris non flantibus; quod autem Poëtae *ter* cecinere, *his* dicere debuerunt. Causam huius fluxus & refluxus refundunt in spiritus inclusos iis terris, quibus & incendia Æthiæ ventilantur, Iustinus, & Eustathius: Aristoteles & Strabo in Solem & Lunam. Hodie locus Charibdis dicitur *Calofaro* à Pharo hinc excitata.

§. 2. *Descriptio Geographica Siciliae.*

NVM. I. *Latus Boreale Siciliae, la coste de Palerme.*

V R-	B E S	O RÆ	B O-	R E A-	L I S	Naulochus, Naulochum, & Naulocha, quæ vox significat nauium stationem: hodie os fluuioli <i>Malpuritto Fiume</i>. Templum Facelinæ Dianæ, sic dictum vel à Face, vel à Fasce, in quo aduectum simulachrum ex Tauricâ; ad hoc castra habebat Sextus Pompeius ab Agrippâ victus: <i>igitur locus inter Naulochum & Mylas</i>. MYLÆ oppidum & peninsula: <i>Milazzo</i>; incolæ Mylæi Myletani, & Mylienses: in eâ Insulâ Solis boues pascebantur, & hinc erant eorum stabula. TYNDARIVM, seu Tyndaris incolæ Tyndaritani; col. ab Augusto victo Sexto Pompeio: <i>S. Maria di Tyndaro</i>, Agathyrnum, seu Agathyrna, vnde regio Agathyrnensis: <i>S. Marco</i>. Aluntium, & Haluntium, incolæ Haluntini Ciceroni eius rudera 5 Mil. infra <i>Fanum S. Philadelphi</i>, è regione <i>Rosmarini</i>. Calacta, hoc est pulchrum littus, incolæ Calactini, & Calatini, vrbs ipsa Calata Tullio rudera circa <i>Caroniam</i>. ALÆSVS, & Alefa, incolæ Alæfina; hæc magnæ olim potentia fuit: <i>Caronia Fazello</i>. HYMERA à Zancianis condita, de quâ vide Diod. lib. II. à Pœnis excisa, sed restituta à ciuibus ad dextram Himeræ Fl. ripam vbi Thermae Himerenses: <i>Termini</i>. So-